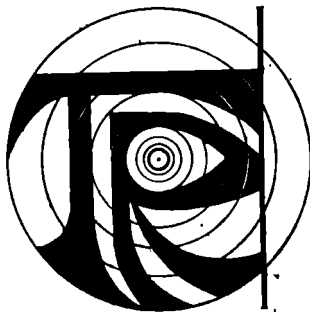

VISUL UNEI NOPTI DE VARĂ

CE NAȘTE DIN PISICĂ

Piesa lui Tudor Mușatescu e scrisă în registrul unui umor sentimental, frizând melodramaticul în tonalitatea sa minoră, și, din acest punct de vedere, ea ține de estetica curentului intimist, abundent pe la începutul secolului. Subiectul este și el minor : o obscură vânzătoare, îndrăgostită de un scriitor de notorietate, forțază împrejurările pentru a ajunge în casa acestuia, în ajunul Anului nou. Scriitorul, care suferise o deziluzie sentimentală, o primește la început cu condescendență, apoi cu interes amuzat, în fine, cu o totală comprehensiune, atras fiind de sincerul entuziasm naiv al admiratoarei.

Farsa și lovitura de teatru cad în sarcina celorlalte personaje — fosta logodnică, o mondenă imorală din superficialitate, și prietenul cuplului în descompunere, cu un caracter asemănător. Ei sînt exponenți ai protipendadei, ai „lunii bune“, de care scriitorul se simte plictisit. Apropierea lui de vânzătoare e motivată așadar de un ethos mai profund, cu rădăcini sociale.

Mai apar în scenă părinții fetei, îngrijați de lipsa ei de acasă, și un logodnic extras din galeria Miticilor lui Caragiale. Fanfaronada lui nu e lipsită de faconă, cînd pretinde că numai el l-a făcut celebru pe scriitor, așezîndu-i în mod pre dilect cărțile în vitrina librăriei.

În spectacol se simte o anume libertate a actorului de a-și face rolul așa cum crede el de cuviință. Experimentați, actorii nu au stricat însă ansamblul jocului, reușind să păstreze între ei relații firește. așa că regizorului Dan Necșulea nu i-au rămas prea multe de făcut.

Actorii Florin Piersic (scriitorul Alexandru Manca) și Rodica Mandache (vânzătoarea) fac un cuplu plin de farmec, ferindu-se să apese pe sentimentalismul propriu replicilor. Jocul Adelei Mărculescu în Elvira, logodnica mondenă, are o tentă aprigă, actrița subliniind vanitatea rîntă a femeii posesive. Ștefan Radoff e jovial și bonom în rolul tatălui, iar Grigore Gonța face din tinărul librar un demonstrativ ridicol. De roluri mai puțin importante s-au achitat onorabil Margareta Pogonat (mama), Matei Alexandru (valetul) și Bogdan Mușatescu (amicul).

În seria inițiativelor de amplă semnificație culturală, menite a valorifica operele esențiale ale literaturii noastre, comisiunea de teatru radiofonic a programat recent o dramaturgie după cel din tîli roman românesc — *Ciocoi vechi și noi* de Nicolae Filimon. Reținînd ca titlu prescurtarea celei de-a doua versiuni propuse de autor — *Ce naște din pisică* — adaptarea semnată de Anda Boldur e concepută ca un serial alcătuit din șase episoade. Asemenea unei opere de restaurare întreprinse cu pricepere și deosebită grijă, cu respect pentru valoarea istorică, dar și cu un gînd pentru receptarea sa actuală, dramatizarea are atît meritul fidelității față de original, cît și pe acela al unei priviri contemporane asupra textului. Nu este vorba, desigur, despre o re-scriere în termeni moderni a romanului, ci despre o re-citire avizată, expresivă a unei pagini importante din istoria literaturii române. Modificările față de proza lui Filimon sînt minime și oportune. Cu un remarcabil efort de concentrare, de esențializare, dramatizarea Andei Boldur reușește să contureze limpede drumul parcurs de Dinu Păturică „în deosebitele faze prin care el a trecut în secolul nostru, de la ciocoiul cu anterior și cu călimări la briu, al timpilor fanariotici, pînă la ciocoiul cu frac și cu mănuși albe, „în zilele noastre“, după cum își propunea Nicolae Filimon în prologul romanului. Versiunea radiofonică reține luxurianta de culoare și mișcare a lumii fanariote, violenta înălțuire de patimi și interese, de cruzime și slăbiciune, de duritate și naivități a epocii, permanenta pendulare între dramă și farsă grotescă. Simțim parfumul exotic, puternic și adesea otrăvitor, dar textul evită cu grijă păcatul ilustrativismului, al unui pitoresc de carton și vopsele.

Montarea semnată de Titel Constantinescu urmărește cu corectitudine, dar cu insuficientă suplețe, direcțiile propuse de textul dramatic. Nu se produc modificări sau eludări de sensuri, dar este evidentă o simplificare a acestora, o sărăcire a substanței. Tentația pitorescului, a „culorii locale“ este, de asemenea, ușor de observat, zgomotele de fond fiind folosite cu o generozitate nu întotdeauna favorabilă urmării atente și nuanțate a ideilor.

Perfectibil sub aspectul detaliilor, rolul lui Dinu Păturică beneficiază, în inter-

Constantin Radu-Maria

pretarea lui Virgil Ogășanu, de o bună construcție, cu contururi ferme, ce se împlinesc, se îmbogățesc odată cu devenirea și definirea personajului. Meritul principal este acela de a marca cu expresivitate evoluția eroului, de la „călimări la briu“ până la „frac și mânuși albe“. Rodica Tapalagă creionează cu nerv, cu talent, un personaj bine realizat, dar care nu aparține, ca structură, ca intonație, romanului lui Filimon, ci, mai degrabă, poate, lumii lui Caragiale.

Dintr-o distribuție destul de numeroasă, se cuvin reținute, de asemenea, contribuțiile lui Ștefan Mihăilescu-Brăila (un Tuzluc veros, detestabil și atunci când este înfrint), Ion Marinescu (imaginea boierului pămîntean ce supraviețuiește prin demnitate și tărie oricăror vremelnice stăpîniri venetice), Rodica Suciuc Stroescu (siluetă luminoasă, cu o fragilitate ce ține de grație și nu de lipsa forței).

Cristina Dumitrescu

Nicușor Constantinescu

În ziua de 29 mai, prietenii, într-o sobră tăcere, s-au despărțit de cel care, până cu trei zile înainte, fusese Nicușor Constantinescu... Despărțirea era dictată, organizată în detaliu, în scris, ca un ordonat caiet de regie, de către cel care, în decursul vieții sale, dictase, organizase și regizase, timp de peste 50 de ani, spectacolele și însăși viața revistei, operetei și musicalului românesc.

Maestrul marilor montări, încărcate de paiete, strass-uri, și lucitoare mătăsurii, la despărțire, a preferat sobrietatea, rigoarea; cel care inveseleşe, o viață întreagă, Bucureștiul și țara, cu ritmul sprintar al cîntecului românesc, interzicea categoric, prin ultimă voință, muzica; parolierul, autorul sketch-urilor, ruga să nu se țină discursuri funebre, după cum regizorul care, nu o dată în cariera sa, îmbrăcase întreaga scenă în splendoarea florilor, își ruga prietenii, în scris, să vină cu o singură floare — semn al despărțirii.

În acea zi de mai înghețat, soarele, pe care îl aștepta de mult, ca pe o izbăvire a înrobirilor sănătății sale, și-a făcut, în sfîrșit, apariția... Prea tirziu! Cel care îl așteptase era în neființă. O carieră impresionantă, o carieră diversă, în care Nicușor Constantinescu strălucise ca gazetar teatral și polemist, ca revuist, ca animator de trupe teatrale, o carieră în care, în genul, considerat ușor, muncise din greu, creind vedete, compozitori, dirijori, cuplete, splendide cuvinte la cîntecele pe care le cîntă și azi neamul românesc, piese de teatru — dintre care, una jucată chiar pe scena Teatrului Național —, cit și fastuoase puneri în scenă, a luat sfîrșit.

În anii '30, copil încă, i-am văzut pentru prima oară un spectacol de revistă, pe scena Teatrului „comunal“ din Brăila mea natală; acum un an, l-am aplaudat la sala „Savoy“, la sfîrșitul ultimului său spectacol, cu Revista de aur, spectacol cu care atît de devotații săi actori ai trupei „Fantasio“ din Constanța cîștigaseră premiul I în Festivalul „Cîntarea României“.

În strălucitoarea meserie pe care Nicușor Constantinescu a practicat-o cu atîta inepuizabilă fantezie, cel de care ne despărțim atît de greu a fost, dintotdeauna, „un premiul I“.

Fie ca amintirea să nu i se prefacă în fum, așa cum i s-a prefăcut ființa fizică.

Mihai Berechet